Bijlage: Voorbeeldsituaties van discoördinatie tussen belastingheffing en premieheffing in relatie tot België en Duitsland

I. Werknemers – grensoverschrijdend wonen en werken[1]

a) De heer Müller woont in Duitsland en is als werknemer in dienst van een Nederlands bedrijf. De heer Müller werkt twee dagen per week thuis in Duitsland en is drie dagen per week werkzaam bij zijn werkgever in Nederland. Het loon uit deze dienstbetrekking wordt betaald door zijn Nederlandse werkgever.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van de heer Müller is op grond van het belastingverdrag Nederland – Duitsland toegewezen aan Duitsland en Nederland (voor zover toe te rekenen aan zijn werkzaamheden in Nederland). Er vindt derhalve een splitsing van het heffingsrecht plaats.
- *Premieheffing:* De heer Müller is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Duitsland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing gesplitst wordt en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[2] Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot België.

b) De heer Janssens woont in België en is als werknemer in dienst van een Nederlands bedrijf. De heer Janssens werkt één dag per week thuis in België en is vier dagen per week werkzaam bij zijn werkgever in Nederland. Het loon uit deze dienstbetrekking wordt betaald door zijn Nederlandse werkgever.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van de heer Janssens is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan België en Nederland (voor zover toe te rekenen aan zijn werkzaamheden in Nederland). Er vindt derhalve een splitsing van het heffingsrecht plaats.
- *Premieheffing:* De heer Janssens is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Nederland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing gesplitst wordt en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[3] Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot Duitsland.

In deze voorbeeldsituatie is, ten opzichte van de voorbeeldsituatie I, onder a, in mindere mate sprake van discoördinatie omdat belastingheffing en premieheffing voor een groot gedeelte synchroon lopen.

c) Mevrouw Maes woont in België en is werkzaam als chauffeur in dienst van een Nederlands bedrijf. Mevrouw Maes rijdt door België en Nederland. Het loon uit deze dienstbetrekking wordt betaald door haar Nederlandse werkgever. Mevrouw Maes is voor minimaal drie dagen per week werkzaam in België.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van mevrouw Maes is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan België en Nederland (voor zover toe te rekenen aan haar werkzaamheden in Nederland). Er vindt derhalve een splitsing van het heffingsrecht plaats.

---

[1] In deze situaties is geabstraheerd van de eventuele toepassing van de overeenkomst tussen de bevoegde autoriteiten van Nederland en België, Stcrt. 2020, 25956, en de overeenkomst tussen de bevoegde autoriteiten van Nederland en Duitsland, Stcrt. 2020, 21381, zoals die zijn overeengekomen in het licht van de coronacrisis (en ook voor de sociale zekerheid is in deze situaties geabstraheerd van de eventuele gevolgen van de coronacrisis). Dit is vooral relevant voor de situaties a en b.

[2] Zie tevens Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017.

[3] Zie tevens Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017.

- *Premieheffing:* Mevrouw Maes is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in België.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing gesplitst wordt en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[4] Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot Duitsland.

d) Mevrouw Peeters woont in België en is als werknemer werkzaam op een zeeschip dat vaart onder de Duitse vlag. De (werkelijke leiding van de) onderneming die het schip exploiteert is gelegen in Nederland.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van mevrouw Peeters is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan Nederland.
- *Premieheffing:* Mevrouw Peeters is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Duitsland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat belasting verschuldigd is in een ander land dan waar de sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[5]

e) Mevrouw Schmidt woont in Duitsland en is als pilote in dienst van een Nederlandse luchtvaartmaatschappij. De (werkelijke leiding van de) onderneming die het luchtvaartuig exploiteert is gelegen in Nederland en de thuisbasis[6] van mevrouw Schmidt is gelegen in Duitsland.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van mevrouw Schmidt is op grond van het belastingverdrag Nederland – Duitsland toegewezen aan Nederland.
- *Premieheffing:* Mevrouw Schmidt is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Duitsland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat belasting verschuldigd is in een ander land dan waar de sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn. Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot België.

f) Mevrouw Willems woont in Nederland en geeft als hoogleraar onderwijs aan een Belgische universiteit. Mevrouw Willems is (uitsluitend) in België werkzaam.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van mevrouw Willems is op grond van het belastingverdrag Nederland – België (gedurende een periode van ten hoogste twee jaar) toegewezen aan Nederland.
- *Premieheffing:* Mevrouw Willems is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in België.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat belasting verschuldigd is in een ander land dan waar de sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[7]

g) De heer Fischer woont in Duitsland en is als werknemer in dienst van een Duits bedrijf. Hij wordt voor één kalenderjaar gedetacheerd naar een dochtervennootschap gevestigd in Nederland.[8]

---

[4] Zie tevens Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017 en M.J.G.A.M. Weerepas, 'Grenswerkers: coördineren, niet omdat het niet kan, maar omdat het moet?', inaugurele rede, Maastricht University, 21 december 2018.

[5] Zie tevens M.J.G.A.M. Weerepas, 'Grenswerkers: coördineren, niet omdat het niet kan, maar omdat het moet?', inaugurele rede, Maastricht University, 21 december 2018.

[6] In de zin van artikel 11, vijfde lid, van Verordening (EG) Nr. 883/2004.

[7] Zie tevens Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017 en M.J.G.A.M. Weerepas, 'Grenswerkers: coördineren, niet omdat het niet kan, maar omdat het moet?', inaugurele rede, Maastricht University, 21 december 2018.

[8] In deze situatie wordt geacht te zijn voldaan aan (ook) de (overige) voorwaarden van artikel 12, eerste lid, van Verordening (EG) Nr. 883/2004.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van de heer Fischer in het kader van deze detachering is op grond van het belastingverdrag Nederland – Duitsland toegewezen aan Nederland.
- *Premieheffing:* De heer Fischer blijft op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Duitsland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat belasting verschuldigd is in een ander land dan waar de sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[9] Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot België.

h) De heer Claes woont in België en is als werknemer in dienst van een Belgisch bedrijf. Hij wordt in een bepaald kalenderjaar voor negen maanden gedetacheerd naar een opdrachtgever gevestigd in Nederland.[10] Tijdens zijn detachering verblijft hij enkel in Nederland.

   - *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van de heer Claes is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan België en Nederland (voor zover toe te rekenen aan zijn werkzaamheden in Nederland). Er vindt derhalve een splitsing van het heffingsrecht plaats.
   - *Premieheffing:* De heer Claes blijft op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in België.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing gesplitst wordt en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[11] Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot Duitsland.

i) Mevrouw Wouters woont in België en is als werknemer in dienst van een Nederlands bedrijf. Ieder jaar werkt zij in januari en februari in België en de overige maanden van het jaar in Nederland. Het loon uit deze dienstbetrekking wordt betaald door haar Nederlandse werkgever.

   - *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van mevrouw Wouters is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan België en Nederland (voor zover toe te rekenen aan haar werkzaamheden in Nederland). Er vindt derhalve een splitsing van het heffingsrecht plaats.
   - *Premieheffing:* Mevrouw Wouters is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Nederland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing gesplitst wordt en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn. Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot Duitsland.

j) De heer De Jong woont in Nederland en is als werknemer in dienst van een Belgisch bedrijf en een Duits bedrijf (en is in dat kader uitsluitend werkzaam in België, respectievelijk Duitsland). Het loon uit deze dienstbetrekkingen wordt betaald door zijn Belgische, respectievelijk Duitse, werkgever.

   - *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van de heer De Jong uit zijn dienstbetrekking bij zijn Belgische werkgever is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan België. Het heffingsrecht over het loon van de heer De Jong uit zijn dienstbetrekking bij zijn Duitse werkgever is op grond van het belastingverdrag Nederland – Duitsland toegewezen aan Duitsland.
   - *Premieheffing:* De heer De Jong is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Nederland.

---

[9] Zie tevens Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017.

[10] In deze situatie wordt geacht te zijn voldaan aan (ook) de (overige) voorwaarden van artikel 12, eerste lid, van Verordening (EG) Nr. 883/2004.

[11] Zie tevens Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing toekomt aan twee landen[12] en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.[13]

II. Zelfstandigen – grensoverschrijdend wonen en werken

a) De heer Smit woont in Nederland, en zijn onderneming is gevestigd in Nederland. Hij verricht werkzaamheden in zowel Nederland als België. In België oefent de heer Smit zijn bedrijf uit door middel van een aldaar gevestigde vaste inrichting in de zin van het belastingverdrag Nederland – België. De heer Smit is als zelfstandige het grootste gedeelte van het jaar werkzaam in Nederland.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over de voordelen uit de Nederlandse onderneming van de heer Smit is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan Nederland en België (voor zover de voordelen aan de (Belgische) vaste inrichting kunnen worden toegerekend).
- *Premieheffing:* De heer Smit is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Nederland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing gesplitst wordt en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn. Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot Duitsland.

b) Mevrouw Mertens woont (net over de grens) in België, en haar onderneming is gevestigd in België. Zij verricht (uitsluitend) werkzaamheden in Nederland. Mevrouw Mertens beschikt niet over een vaste inrichting in Nederland in de zin van het belastingverdrag Nederland – België.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over de voordelen uit de Belgische onderneming van mevrouw Mertens is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan België.
- *Premieheffing:* Mevrouw Mertens is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Nederland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat belasting verschuldigd is in een ander land dan waar de sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn. Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot Duitsland.

c) De heer Meyer woont in Duitsland. Hij is twee dagen per week als werknemer in dienst van een Nederlands bedrijf (en is in dat kader uitsluitend werkzaam in Nederland) en hij is drie dagen per week werkzaam als zelfstandige uitsluitend in Duitsland. Het loon uit zijn dienstbetrekking wordt betaald door zijn Nederlandse werkgever.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het loon van de heer Meyer is op grond van het belastingverdrag Nederland – Duitsland toegewezen aan Nederland. Duitsland mag heffen over de voordelen van de heer Meyer als zelfstandige.
- *Premieheffing:* De heer Meyer is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Nederland.

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing toekomt aan twee landen en in één land sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn. Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot België.

III. Gepensioneerden

a) De heer De Vries woont in Duitsland en is gepensioneerd. Hij ontvangt AOW-pensioen en een aanvullend tweede pijler pensioen afkomstig uit Nederland (totale (bruto)bedrag hoger dan €

[12] In deze situatie is geabstraheerd van het eventuele effect van de 'compensatieregelingen' zoals die zijn opgenomen in artikel 27 van het belastingverdrag Nederland – België en artikel XII van het Protocol bij het belastingverdrag Nederland – Duitsland.
[13] Zie tevens M.J.G.A.M. Weerepas, 'Grenswerkers: coördineren, niet omdat het niet kan, maar omdat het moet?', inaugurele rede, Maastricht University, 21 december 2018.

15.000 per kalenderjaar). De heer De Vries ontvangt geen pensioen uit Duitsland.

- *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het pensioen van de heer De Vries is op grond van het belastingverdrag Nederland – Duitsland toegewezen aan Nederland.
- *Premieheffing:* De heer De Vries is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Duitsland.[14]

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat belasting verschuldigd is in een ander land dan waar (een deel van) de sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn. Deze situatie kan zich tevens voordoen in relatie tot België.[15]

b) Mevrouw Van der Kam woont in Nederland en is gepensioneerd. Zij ontvangt pensioen (waaronder haar wettelijke pensioen) afkomstig uit Duitsland (totale (bruto)bedrag hoger dan € 15.000 per kalenderjaar). Zij ontvangt tevens pensioen (waaronder haar wettelijke pensioen) afkomstig uit België (totale (bruto)bedrag lager dan € 25.000 per kalenderjaar). Mevrouw Van der Kam ontvangt geen pensioen uit Nederland. Zij is (vóór haar pensioneren) het langst sociaal verzekerd geweest in België.

   - *Belastingheffing:* Het heffingsrecht over het pensioen uit Duitsland is op grond van het belastingverdrag Nederland – Duitsland toegewezen aan Duitsland. Het heffingsrecht over het pensioen uit België is op grond van het belastingverdrag Nederland – België toegewezen aan Nederland.
   - *Premieheffing:* Mevrouw Van der Kam is op grond van Verordening (EG) Nr. 883/2004 sociaal verzekerd in Nederland.[16]

In bovenstaande voorbeeldsituatie doet zich derhalve discoördinatie voor, omdat de belastingheffing toekomt aan twee landen en in één land (een deel van) de sociale verzekeringspremies verschuldigd zijn.

[14] Zie voor de 'verdragsbijdrage' en de betaling van zorgpremies tevens Kamerstukken II 2019/20, 26834, nr. 49, p. 5. Zie voor de belastingheffing en de 'verdragsbijdrage' in deze situatie tevens Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017.

[15] Indien voldaan wordt aan de voorwaarden genoemd in artikel 18, tweede lid, van het belastingverdrag Nederland – België. Voor de toepassing van artikel 18, tweede lid, van het belastingverdrag Nederland – België is ook van belang hetgeen is overeengekomen in de overeenkomst tussen de bevoegde autoriteiten van Nederland en België van 5 maart 2018, Stcrt. 2018, 17744.

[16] Zie voor de betaling van zorgkosten tevens Kamerstukken II 2019/20, 26834, nr. 49, p. 5, en Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap, 'Grenswerkers in Europa: Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken', Rapport van de Commissie grenswerkers, no. 257, juni 2017.